

необхідно зазначити, що це питання повинно досліджуватись детальніше в рамках загального дослідження інституту захисту в кримінальному процесі.

Гусь Аліна Володимирівна

аспірант Інституту економіко-правових досліджень НАН України,
м. Донецьк

ЩОДО ВІДНЕСЕННЯ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ ДО СКЛАДУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Сьогодні без використання інформації неможливо уявити жоден сегмент народного господарства. Інформація використовується як для збільшення економічної привабливості суб'єктів господарювання, нарощуванню потужностей виробництва так і як засіб антиконкурентних дій, рейдерства і т.п. Важливим моментом постає визначення основних видів інформації, що використовується у господарській діяльності в якості нематеріальних активів, які за своєю природою виступають майновими правами: ноу-хау та комерційна таємниця.

Проблемним та неоднозначним є питання включення до складу нематеріальних активів прав на «ноу-хау». Перш за все необхідно визначити, що таке «ноу-хау».

Міжнародна торгова палата визначала «ноу-хау» як відомості, професійні знання, досвід для виготовлення продукту, технології для здійснення запатентованого процесу, практичні методики та дослідження виробничих процесів у конкурентів. Міжнародна асоціація з охорони промислової власності розуміє «ноу-хау» як знання і практичний досвід технічного, комерційного, управлінського та іншого характеру, які мають практичне застосування у виробництві та професійній практиці.

У законодавстві Російської Федерації поняття «ноу-хау» ототожнюється з поняттям «комерційна таємниця», зокрема, охорона права на «ноу-хау» аналогічна механізму захисту комерційної таємниці. Комерційна таємниця («ноу-хау» або секрет виробництва за ЦК РФ) розуміється як інформація, що дозволяє її власнику збільшити прибуток, уникнути невиправданих ризиків, зберегти положення на ринку чи отримати нову комерційну вигоду. У законодавстві Республіки Білорусь «ноу-хау» визначають як інформацію, що була отримана під час науково-технічних досліджень.

Найбільшим досягненням щодо розуміння сутності «ноу-хау» можна вважати положення Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», який визначає його, як технічну, організаційну або комерційну інформацію, що отримана завдяки досвіду та випробуванням технології та її складових, яка не є загальновідомою, чи

легкодоступною, є істотною; є визначеною, тобто описаною достатньо вичерпно, щоб можливо було перевірити її відповідність критеріям не загальновідомості та істотності.

Специфічною особливістю права «ноу-хау» постає те, що воно засноване на фактичній монополії певної особи на деяку сукупність знань і тому будь-яка особа, яка правомірно отримала ці знання або виробила їх самостійно, незалежно від власника «ноу-хау» має право на їх використання. Наразі «ноу-хау» захищається шляхом застосування загальних норм про режим конфіденційної інформації, що унеможливорює його ефективний захист. Особливим способом захисту виступає бажання автора не фіксувати та не розповсюджувати знання, досвід, навичку, інакше як за договором про передачу «ноу-хау».

Відкритим же залишається питання віднесення комерційної таємниці до нематеріальних активів та співвідношення понять «комерційна таємниця» та «ноу-хау». Для визначення змісту правового режиму комерційної таємниці слід виходити з юридичної природи права на комерційну таємницю, враховуючи при цьому юридично значимі ознаки самої комерційної таємниці:

- Можливість досягнення конкурентної переваги, отримання прибутку, збереження положення на ринку у зв'язку з використанням цієї інформації.
- Нематеріальний характер інформації та самостійність інформації (об'єкт нетілесний) по відношенню до свого матеріального носія (об'єкт тілесний).
- Відсутність виключного права на неї.
- Кількісна визначеність інформації.
- Відсутність на законних підставах вільного доступу до інформації.
- Наявність заходів, прийнятих суб'єктом господарювання (володарем інформації) до охорони її таємності.
- Охоронювана правом комерційна таємниця не може існувати поза суб'єктом господарювання.

Що ж стосується поняття комерційної таємниці, то воно ширше за змістом ніж ноу-хау, тому є поняттям родовим, а ноу-хау – видовими. Тим не менш комерційна таємниця та ноу-хау мають спільні та відмінні риси. По-перше, у правовідносинах з ноу-хау можуть приймати участь як фізичні так і юридичні особи. По-друге, комерційна таємниця не може бути відокремлена від підприємства, а ноу-хау може бути відчужений за договором про його передачу. По-третє, різниця у відповідальності за порушення права на комерційну таємницю, та на ноу-хау.

Відповідно до ГК України комерційна таємниця є майновою основою суб'єкта господарювання. Не можливо не погодитись з Топаловою Л.Д., яка в своєму дисертаційному дослідженні зазначає, що виходячи з аналізу П(С)БО 8 комерційна таємниця є нематеріальним активом, але обліку

підлягає не сама інформація, яка складає комерційну таємницю, а право на неї.

Таким чином ноу-хау та комерційна таємниця відповідають основним критеріям віднесення об'єктів до нематеріальних активів: відсутність матеріально-речової форми або її вторинність відносно об'єкту, немонетарність, можливість вартісної оцінки, можливість ідентифікації, можливість отримання майбутньої економічної вигоди. Тому пропонується об'єднати їх за такою класифікаційною ознакою як «права користування інформацією» та включити до складу нематеріальних активів з відображенням в балансі суб'єктів господарювання на субрахунок 123 «Права користування об'єктами нематеріальної форми» рахунку 12 «Нематеріальні активи».

Підводячи підсумки можна зазначити, що наразі ноу-хау та комерційна таємниця, враховуючи їх немайнову інформаційну природу, постають специфічними об'єктами у складі майна суб'єктів господарювання. Такі об'єкти не тільки складно ідентифікувати, проблема також постає в їх оцінці на оподаткування, що потребує подальших досліджень у цій галузі.

Дмитренко Тетяна Олегівна

студентка Національного університету

«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЯК ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Статтею 121 Конституції України та статтею 5 Закону України «Про прокуратуру» передбачені функції, якими наділяється прокуратура задля виконання завдань, покладених на неї. Натомість, прийняття нового Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК України) актуалізувало дискусію, що вже тривалий час точилася серед науковців, з приводу необхідності запровадження функції кримінального переслідування як специфічної функції органів прокуратури.

Частиною 2 статті 37 КПК України передбачено, що прокурор здійснює повноваження прокурора у кримінальному провадженні з його початку до завершення. Таким чином, новий Кримінальний процесуальний кодекс передбачає, що діяльність прокурора в кримінальному провадженні є цілісною, комплексною та послідовною. Здійснення цієї діяльності в такий спосіб можливе лише шляхом вироблення і запровадження принципово і якісно нових підходів. Забезпечення цілісності та системності в цій діяльності досягається посередництвом здійснення саме функції кримінального переслідування, що пояснюється її змістом і характером.

На жаль, чіткого законодавчого визначення така функція на сьогодні не має, прямо на рівні закону не передбачена. Її фактичне існування